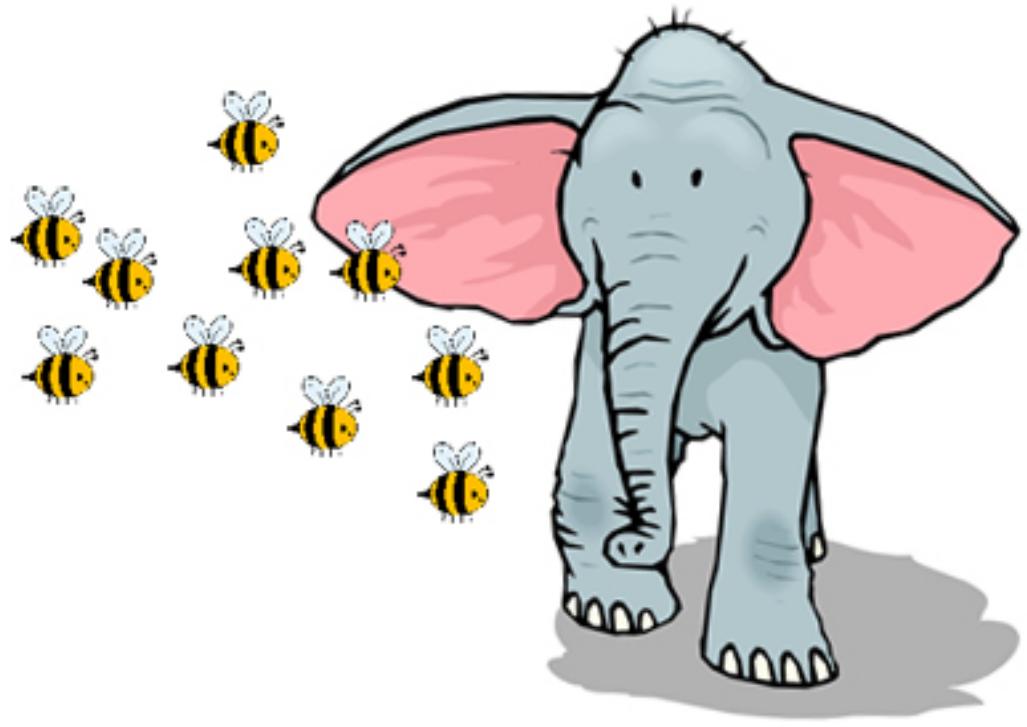

2019

WATU NYUKI NA TEMBO

Emmanuel Stephen Lekundayo

Watu Nyuki na Tembo –Katavi National
Park

9/12/2019

Muingiliano kati ya tembo na binadamu

Uhifadhi wa Tembo ni kipaumbele cha kitaifa nchini Tanzania, nchi hii ina idadi kubwa ya tembo Afrika Mashariki (tembo 50,400 mwaka 2015), licha ya janga kubwa la ujangili ambao umepunguza idadi ya tembo kwa zaidi ya 50 % tangu 2009. Mbali na jukumu muhimu la kiikolojia kama kipimo cha afya ya mazingira, tembo na wanyama wengine hutambuliwa kama chanzo muhimu cha mapato ya kitaifa kupitia utalii. Zaidi ya watu milioni 1 wanatembelea maeneo ya hifadhi nchini Tanzania kila mwaka, na kukuza sekta ya utalii inayoongezeka kwa kasi na kuchangia zaidi ya 15% ya pato la taifa la Tanzania.

Hata hivyo, tembo wanaweza pia kuwa na madhara kwa watu na maisha yao, hasa katika jamii zinazotumia makazi na rasilimali pamoja na tembo. Muingiliano kati ya watu na tembo ni moja kati ya changamoto ya uhifadhi nchini Tanzania na katika sehemu nyingi zenye tembo barani Afrika. Changamoto ya mgogoro baina ya binadamu na tembo imeripotiwa katika sehemu nyingi za Afrika; maeneo 37 ya tembo barani

Afrika ikijumuisha maeneo ya savanna na misitu na pia katika maeneo yote 13 ya tembo mwitu wa Asia.

Madhara yanaweza kuhusisha uharibifu wa mazao, mabomba na maghala ya chakula, kuvuruga shughuli za kiuchumi na kijamii kama vile haja ya kuongezeka kwa ulinzi wa mashamba usiku, ushindani juu ya matumizi ya rasilimali za maji kati ya tembo na watu, tembo kuua mifugo, kuumiza binadamu na kusababisha vifo vya binadamu. Katika maeneo ya kilimo, upotevu wa mazao usababishwao na tembo huleta madhara makuu kwa mkulima kwani humfanya kupungukiwa kwa chakula hadi msimu mwingine wa masika; hali inayopelekea watu kumchukia mnyama tembo. Ingawa aina mbalimbali za wanyamapori hula mazao (ikiwa ni pamoja na nguruwe mwitu, swala, ndege, panya, viboko, nyani, na aina nyingine isipokuwa tembo mara nyingi husababisha upotevu wa mazao kwa kiasi kukubwa. Tembo huonekana kuwa sababu kubwa zaidi ya upotevu wa mazao kutoptiwa na kiwango cha uharibifu wanaoweza kusababisha na tishio linaloweza kuwafikia binadamu.

Kuimarisha muingiliano kati ya Tembo na Binadamu

Utekelezaji wa hatua za kupunguza migogoro baina ya tembo na binadamu ni muhimu ili kuimarisha juhudzi za kuhifadhi, na kuboresha ushirikiano kati ya watu na wanyamapori. Faida za kuchukua hatua kupunguza migogoro baina ya tembo na binadamu itakuwa dhahiri kuwa ni kwa wote, binadamu na tembo. Faida hizi zinaweza kujumuisha mtazamo bora na uvumilivu wa wakulima juu ya wanyamapori, kupungua kwa upotevu wa mazao, vifo vya binadamu na majeruhi, pamoja na kupungua kwa vifo vya tembo wakati wa muingiliano.

Fensi ya mizinga ya mizinga ya nyuki

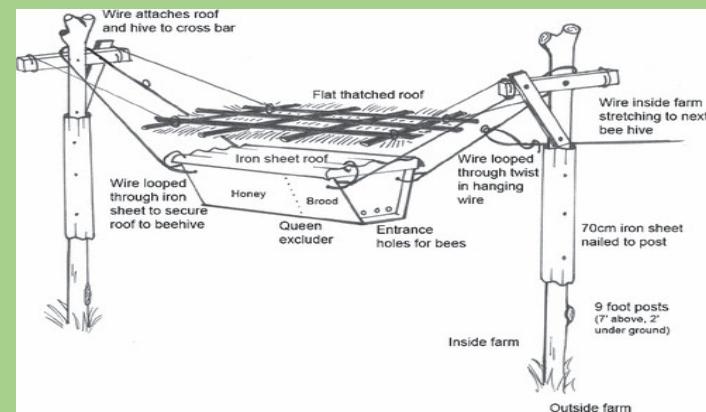
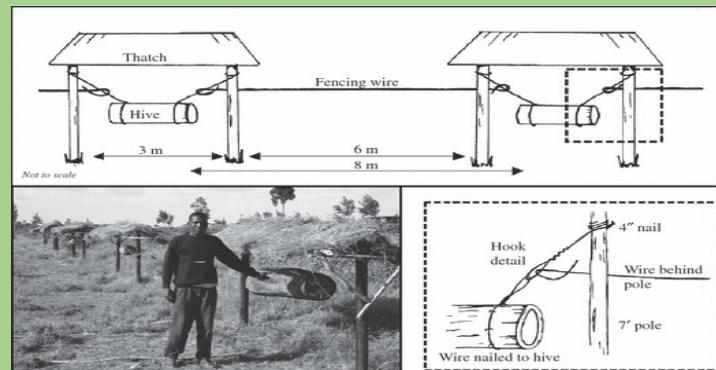
Mgogoro baina ya binadamu na tembo umepelekea watafiti mbalimbali duniani kutafuta suluhisho la kudumu lisilo na madhara kwa viumbe hawa wawili. Moja katika ya njia hizi ni uzio wa mizinga ya nyuki. Mbinu hii ilivumbuliwa na mtafiti Lucy King ambae akiwa katika shughuli zake kawaida porini, aligundua kuwa tembo wanakwepa migunga yenye nyuki. Hii ilimpelekea kujaribisha kutumia mizinga ya nyuki kuzunguka mashamba. Matokeo yake ni kuwa baada ya mizinga hio kuingiwa na nyuki, tembo walianza

kukwepa mashamba yenye fensi ya mizinga. Mbinu hii imekuwa na mafanikio makubwa makubwa sana katika sehemu mbalimbali za bara Afrika na Asia. Majoribio ya fensi hizi Mang'ula Tanzania umeonyesha kuwa uwezekano wa tembo kuingia mashambani umepungua kwa asilimia 50 ikilinganishwa na kipindi cha nyuma kabla ya fensi kuwekwa.

Jinsi ya kutengeneza fensi ya mizinga ya nyuki

1. Pima eneo la shamba lako kufahamu itachukua nguzo ngapi (nguzo ziwe na umbali wa angalau mita 7).
2. Andaa mizinga yako ya nyuki; ya kisasa au kienyeji.
3. Andaa nguzo za miti na nyaya za kushikilia mizinga.
4. Chimba mashimo na kisha simamisha nguzo zako.
5. Tundika mizinga yako kama ilivyoonyeshwa katika picha hapa chini.
6. Tengeneza paa la nyasi kukinga mizinga yako dhidi ya juu.
7. Tundika vyombo vya maji kwa ajili ya nyuki katika nguzo zako.

MIFANO YA FENSI ZA MIZINGA YA NYUKI

Picha kwa hisani ya Elephants and Bees Project na wengine

RAMANI YA HIFADHI YA TAIFA KATAVI NA MPIMBWE WILDLIFE MANAGEMENT AREA

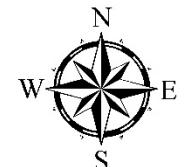
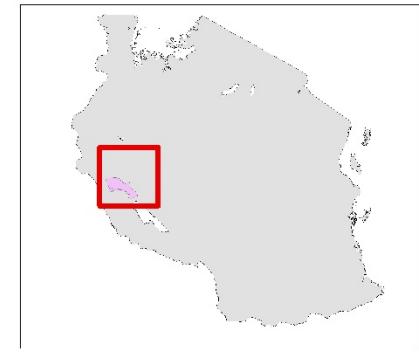
250000

290000

330000

370000

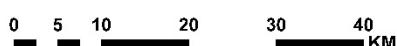
Katavi National Park and Mpimbwe Wildlife Management Area

Legend

- Mpimbwe WMA
- Katavi National Park

Author: Emmanuel Stephen

0 5 10 20 30 40 KM

250000

290000

330000

370000